

9. november 2015

Hovedelementerne i de tyske miljøorganisationers indsigelser vedrørende miljøaspekterne for Femern Bælt og Østersøen i tilknytning til den tyske høring i 2014 om Femern Bælt-forbindelsen

Indsigelserne fra de forskellige miljøorganisationer under høringen i 2014 omhandler i vidt omfang den samme overordnede emnekreds.

Natura 2000 konsekvensvurderinger

Miljøorganisationerne har i indsigelserne kritiseret valg af metode ved gennemførelse af Natura 2000-konsekvensvurderingen for området "Fehmarnbelt" i tysk farvand.

Hovedpåstanden i miljøorganisationernes indsigelser er, at den af Femern A/S anvendte metode til vurdering af anlægsarbejdets miljømæssige virkninger i Natura 2000-området "Fehmarnbelt" ikke er baseret på den senest tilgængelige videnskabelige viden

Femern A/S har valgt en metode, der tager højde for den bedste, tilgængelige videnskabelige viden, som følger ekspertudtalelsen vedrørende vejledninger om Natura 2000-konsekvensvurderinger fra Forbundsministeriet for Transport, Byggeri og Boliger (BMVBW) og er i overensstemmelse med vurderingen ifølge det faglige informationssystem vedrørende Natura 2000-konsekvensvurderingen fra Forbundsstyrelsen for Naturbeskyttelse (BfN).

Miljøvurdering af særligt beskyttede arter

Miljøorganisationerne har i indsigelserne kritiseret miljøvurderingen af særligt beskyttede arter i selskabets projektansøgning. Det fremføres blandt andet, at der er visse mangler i ansøgningsmaterialet vedrørende "særligt beskyttede fuglearter, mv.", samt at detaljeringsgraden burde være højere, og at påvirkningen af visse fredede arter er utilstrækkeligt belyst.

Femern A/S har i selskabets VVM-undersøgelse grundigt undersøgt projektets påvirkning af de særligt beskyttede arter. På den baggrund er der i projektet inkluderet en række afværgeforanstaltninger, som sikrer at den økologiske funktionalitet for de beskyttede arter opretholdes. Derudover har selskabet valgt at imødekomme ønsket om uddybning af beskrivelsen af miljøvirkningerne på enkelte arter. Femern A/S har desuden indgået aftale med miljømyndighederne i Slesvig-Holsten om artsbeskyttelsesinitiativer, som Femern A/S vil implementere.

Side 1/6

Miljøkompensation

Miljøorganisationerne har ligeledes i indsigelserne fremført, at det ikke er i overensstemmelse med tysk forvaltningspraksis, at selskabet i projektansøgningen alene har foreslået en monetær kompensation for Femern Bælt-projektets miljøvirkninger på tysk område. Som et minimum, skal det dokumenteres, at det ikke er muligt af legale eller miljømæssige årsager, at udføre kompensationsforanstaltninger, som reale projekter, f.eks. etablering af stenrev til erstatning for rev fjernet tidligere eller kvælstofbegrænsende foranstaltninger i kystnære områder, m.v.

Femern A/S har i overensstemmelse med den tyske Forbunds-naturbeskyttelseslov undersøgt forskellige kompenserende foranstaltninger såvel på land som i kystzonen og i det marine område. Resultatet af en omfattende dialog med den ansvarlige miljømyndighed i Slesvig-Holsten er, at det foreslås, at de krævede miljøkompensationsforanstaltninger omfatter en kombination af reale og monetære foranstaltninger. Der er i den forbindelse identificeret arealer, hvor der kan etableres stenrev og kvælstofbegrænsede foranstaltninger

Strategisk miljøvurdering

Miljøorganisationerne har desuden i deres indsigelser anført, at der mangler at blive foretaget en strategisk miljøvurdering af Statstraktaten om Femern Bælt-forbindelsen og den tyske ratifikationslov i medfør af EU's direktiv om Strategiske Miljø Vurderinger (SMV) af Planer og Programmer. Ifølge miljøorganisationerne fører den manglende strategiske miljøvurdering i medfør af SMV-direktivet til en mangelfuld begrundelse (justifikation) for projektet.

Femern A/S har i besvarelsen af indsigelserne lagt til grund, at statstraktaten ikke var omfattet af SMV-direktivet, og at den omfattende miljødokumentation for projektets miljøeffekter, der forelå forud for statstraktatens indgåelse, herunder den miljøkonsultation der blev gennemført i 2006, er tilstrækkelig. Dette er i overensstemmelse med det tyske Forbunds-transportministeriums synspunkter vedrørende SMV-direktivets relevans for statstraktaten, som er fremført i forbindelse med en tidligere såkaldt pilotsag rejst af miljøorganisationernes advokat Dr. Mecklenburg over for EU-Kommissionen, som på det tidspunkt valgte at henlægge sagen.

Foruden ovenstående temaer udgør hovedelementerne i miljøorganisationernes indsigelser vedrørende miljøaspekterne påvirkningen af det marine område:

Hydrografi

Det er af visse miljøorganisationer blevet fremført, at projektets barrierevirkning og arealbeslaglæggelse vil påvirke hydrografien væsentligt med afledte væsentlige virkninger på vandkvaliteten.

I henhold til de udførte miljøvurderinger har projektet ingen barrierevirkning og afledt virkning på vandkvaliteten i Femern Bælt og Østersøen. Projektets landopfyldninger og de der-

til knyttede tunnel- og rampeområder er udformet på en sådan måde, at der heller ikke i kystzonen vil forekomme forringelser af hydrografien og vandkvaliteten.

Sedimentspild og hydrografi

Visse miljøorganisationer har fremført, at det i anlægsfasen forekommende sedimentspild vil medføre væsentlige negative virkninger på vandkvaliteten i Femern Bælt og i store dele af den vestlige og østlige Østersø.

Resultatet af den gennemførte miljøvurdering er, at det sedimentspild, der forekommer i forbindelse med gravearbejderne, sker i et ind- og udstrømningsområde mellem Nordsøen/Kattegat og den centrale Østersø og vil i lighed med et lignende naturligt forekommende sedimentindhold i vandet, som bl.a. hidrører fra erosion af kysterne og den kystnære havbund, blive transporteret til havområdets naturlige aflejringsområder, der primært udgøres af Østersøens dybe bassiner. Sedimentspildet vil kortvarigt kunne ses som sedimentfaner fra projektets grave og landindvindingsarbejder, men vurderes ikke at medføre væsentlige varige negative virkninger på vandkvaliteten i Femern Bælt eller i de øvrige dele af Østersøen.

Derudover har miljøorganisationerne fremført, at projektets direkte påvirkninger af havbunden, herunder også sedimentspildet og den ændrede hydrografi, vil medføre forandringer af havbundens former og materialer, hvorved også særligt værdifulde havbundsformer (sandbanker) vil blive destrueret.

Resultatet af miljøvurderingen er, at da hydrografien ikke ændres og sedimentspildet alene udgør et forbigående mindre ekstra bidrag til den naturlige sedimenttransport vil disse forhold ikke kunne medføre varige påvirkninger af havbunden. Gravearbejderne vil medføre midlertidige forandringer af havbunden i linjeføringen indtil den naturlige tildækning af tunnelen med et beskyttende stenlag og de korte permanente kystnære stenbeskyttelser af tunnelen har fundet sted. Dette udgør ikke en negativ virkning på havbunden eller en afledt negativ virkning af det marine økosystem som sådan. De lokale forandringer af havbunden skønnes efter anlægsarbejdernes afslutning at kunne bidrage positivt til økosystemets funktionalitet og diversitet. Stenene der beskytter tunnelen ved kysten vil f.eks. virke som et stenrev og øge biodiversiteten i området.

De omtalte særligt værdifulde og i Tyskland beskyttede havbundsformer udgøres af stærkt dynamiske store sandribber i dele af de mere kystnære områder af Femern Bælt. De beskyttede havbundsformer opstår hvor der er meget sand til stede, og hvor der i perioder med stærk strøm i Femern Bælt derfor sker en stor transport af sand på havbunden. Linjeføringen berører ikke områder med disse beskyttede havbundsformer i tysk område. De havbundsformer, der berøres, vil desuden hurtigt blive genskabt, og har på dansk område endog dannet grundlag for sandindvinding.

Kystmorfologi

Et andet kritikpunkt er, at projektets direkte arealpåvirkninger i Bæltet, herunder også sedimentspild og ændret hydrografi, vil medføre væsentlige negative virkninger på kystmorfologien.

Resultatet af miljøvurderingen er, at kystlandskabet i Femern Bælt er et udpræget kulturlandskab, hvor omfattende dige- og anden kystbeskyttelse og anlæg af havne præger kysten og i et samspil med en underliggende naturlige kystdynamik også præger kystens løbende forandring.

Da strømforholdene (hydrografien) ikke ændres og sedimentspildet alene udgør et forbigående mindre ekstra bidrag til den naturlige sedimenttransport, vurderes der ikke at ske væsentlige påvirkninger af kystforholdene.

Projektets landopfyldninger og de dertil knyttede tunnelportaler og rampeområder udgør et nyt lokalt kulturskabt element på kysten. På øen Fehmarn er dette meget begrænset og udformet på en sådan måde, at der ikke som følge af projektet forventes målelige ændringer af kysten uden for selve anlægget. På Lolland vil det eksisterende materialeunderskud øst for Rødbyhavn blive øget som følge af det planlagte nye landområde, hvorfor der her vil blive foretaget en kompenserende sandfodring. Begge steder sker der en løbende overvågning af kystens stabilitet, og der vurderes ikke som følge af projektet at være en risiko for væsentlige virkninger eller uønskede ændringer i kystmorfologien.

Påvirkning af plankton

Nogle af miljøorganisationerne har fremført, at anlægsprojektets sedimentspild og udlægning af hårdt materiale på havbunden, samt afledte virkninger fra den forringede vandkvalitet og ændrede hydrografi vil medføre væsentlige negative virkninger på plankton.

Miljøvurderingens resultat er at hydrografien i Femern Bælt vil være uændret, og projektets kortvarige sedimentspild og de meget lokale udlægnings af sten på havbunden vil ikke have nogen substantiel eller målelig virkning på plankton, idet forholdene for planktonnet i en farvandstype som Femern Bælt i helt overvejende grad er bestemt af de overordnede forhold i Østersøen, som ikke påvirkes af projektet.

Havbundshabitater

Miljøorganisationerne har fremført, at projektets sedimentspild og udlægning af hårdt materiale på havbunden, afledte virkninger af den forringede vandkvalitet og ændrede hydrografi samt øvrige ændringer af kysten og havbunden vil medføre væsentlige negative virkninger på havbundens planter og dyr med deraf afledte negative virkninger på havbundens habitater.

Miljøvurderingens resultater viser, at de lokale kystnære arealinddragelser og de lokale udlægnings af sten på havbunden kun berører, hvad der vurderes som ikke særligt følsomme eller truede havbundshabitater. Alle anlægsarbejdernes midlertidige påvirkninger vurderes kun at medføre kortvarige og fuldt reversible virkninger på havbundens planter og dyr.

Dette gælder bl.a. anlægsarbejdets sedimentspild, som langs med Lollands kyst kan medføre en forbigående og målelig nedgang i florarens og faunaens tilvækst. Virkningen vurderes ikke at være væsentlig, og de forbigående virkninger langs med Fehmarns kyst vil være ubetydelige.

Samlet set vurderes projektets virkninger ikke at være til hinder for eller i konflikt med de målsætninger og forpligtelser, som med afsæt i det europæiske Vandrammedirektiv og Havstrategidirektiv senest er fastlagt i de nationale havstrategier og vandplaner.

Fiskeøkologi

Projektets arealbeslaglæggelse, sedimentspild, støj og øvrige virkninger vil ifølge visse miljøorganisationer påvirke fiskeøkologien væsentligt.

Miljøvurderingens resultater er baseret på en meget grundig dokumentation af de eksisterende forhold og fiskeøkologien i Femern Bælt, og den gennemførte miljøkonsekvensvurdering viser, at anlæg og drift af en sænketunnel ikke har en væsentlig negativ virkning på gydning, æg, larver, opvækst, fødesøgning og vandring blandt de fiskearter der forekommer i Femern Bælt.

Habitater og forstyrrelser

Projektets arealbeslaglæggelse og heraf forårsagede habitattab, projektets støj samt projektets lys- og visuelle forstyrrelser truer ifølge miljøorganisationerne med at resultere i irreversible skader på havets pattedyr (marsvin og sæler).

Projektets virkninger knytter sig til den øgede støj og de forstyrrelser, der i anlægsfasen vil hidrøre fra primært gravearbejdet og de kystnære pæleramninger. Miljøvurderingerne konkluderer, at marsvin og sæler vil søge ud af områderne tæt på gravearbejdet og pæleramningerne, men at arbejdets planlægning og de gængse afværgeforanstaltninger, der knytter sig til pæleramninger i havet vil sikre, at de forbigående støjramte områder geografisk vil være ubetydelige i forhold til den samlede størrelse af marsvins og sælers levesteder i Femern Bælt-området. Således vil der ikke på noget tidspunkt optræde samtidig støj over et så stort område, at der kan forekomme en barriere for marsvins og sælers uhindrede færdsel gennem Femern Bælt. Projektets påvirkninger af sæler og marsvin vil være meget lokale og begrænset til dele af anlægsfasen, og vurderes at være uden betydning for populationerne i Femern Bælt og i de tilstødende dele af Østersøen.

Habitattab og -forandringer

Visse miljøorganisationer fremfører, at forandringer fra projektets sedimentspild og skabelse af hårbundsområder risikerer at føre til irreversible væsentlige negative virkninger på områdets rastefugle.

Miljøvurderingerne viser, at projektets virkninger knytter sig til de i anlægsfasen forekommende sedimentspild og forstyrrelser, som lokalt og forbigående reducerer mængden af føde og adgangen hertil for områdets rastefugle. De påvirkede områder er dog så små og føderigeligheden så stor, at de kortvarige lokale fortrængninger og mulighederne for uhin-

dret at kunne opsøge alternative fødeområder i nærområdet vil udelukke væsentlige negative virkninger på vandfuglenes biogeografiske bestande i området.